



Gifted Students' Views on Differentiated Instruction Activities in Social Studies Courses¹

Adem UZUN², Mehmet Ali ÇAKMAK³

Abstract

This study aimed to examine gifted students' views on differentiated instruction activities in social studies courses. It used a qualitative study design. The sample consisted of 12 gifted 5th-grade students (6 boys and 6 girls) enrolled in the individual talent recognition program at a science and art center in the Central Anatolia Region during the 2020-2021 academic year. The data were collected using a semi-structured interview form. The interview data were analyzed using descriptive analysis, which is a qualitative data analysis approach. Overall, the findings of the study showed that the gifted students in the sample expressed positive views about the social studies course. However, the findings also indicated that the course is taught using traditional teaching methods, with no student-centered activities or no activities designed according to differentiated instruction. It was found that students enjoy and would like to do out-of-class activities that are not focused on memorization and allow them to express their thoughts, as well as activities such as drama/theater, group work, model building, clay tablet making, conferences, project design, and presentation. Additionally, it can be said that the gifted students were aware of the benefits of the social studies course in social life, were knowledgeable about the content and objectives of the course and perceived it as a course that imparts various skills useful for social life.

Key Words

Gifted students
Social studies course
Differentiated instruction
Activities

About Article

Sending date: 25.09.2024
Acceptance date: 18.12.2024
E-publication date: 31.12.2024

¹ This study was produced from the doctoral thesis of the first author, under the supervision of the second author.

² Assist. Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet University, Türkiye, auzun@cumhuriyet.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8676-8480>

³ Prof. Dr., Gazi University Gazi Faculty of Education, Türkiye, mcakmak@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8364-2804>

Introduction

Social studies is a course taught at the middle school level and holds a significant place in the education of gifted students due to its interdisciplinary structure and incorporation of social sciences. The social studies course is designed to contribute to the development of gifted students by fostering effective citizenship, teaching universal themes, sparking interest in social and natural events, building the ability to solve real-life problems, and enhancing advanced thinking, research, and observation skills (Powers, 2008). Therefore, social studies is highly suited for differentiated instruction that will be tailored to the unique characteristics of gifted students and significantly contribute to the development of their skills by going beyond regular school curricula. The differentiated instruction approach is an educational philosophy asserting that students learn most effectively when teachers consider differences in their readiness levels, areas of interest, and learning profile preferences since it aims to maximize the learning potential of every student (Tomlinson, 2005). The social studies course provides opportunities for students to demonstrate their reading and writing abilities, develop discussion skills, and engage in inquiry-based, collaborative projects that enhance their critical and creative thinking abilities. It thereby helps them manage their metacognitive functions. The potential of gifted children, with their diverse perspectives and advanced reasoning skills, to become future leaders further underscores the importance of social studies education in the education of gifted students (Atalay, 2014a).

Many individuals who have worked with gifted students are aware that they learn in different ways. This difference in learning is often where challenges arise for many teachers. The goal of every good teacher is to teach students the intended material effectively. This statement implies that students will learn what is taught. However, a critical point that teachers should consider is how to design challenging tasks for gifted students and how to engage them with these tasks in the classroom using differentiated learning strategies, open-ended activities, independent learning opportunities, and creativity (Conklin and Frei, 2016, pp. 50-51). According to Heacox (2002), differentiating instruction involves modifying the pace, level, or type of instruction to address students' needs, learning styles, or interests. Differentiated instruction enables students to demonstrate their learning by responding to their progress in the learning process, what they already know, and what they need to learn. It is of paramount importance in gifted education that gifted students, who have higher potential than their peers, have access to educational programs and environments that help them acquire a variety of values and skills and demonstrate their potential (Moon, 2009; Karaduman, 2010).

In recent years, there has been a noticeable increase in efforts by the Turkish Ministry of National Education (MEB in Turkish acronym) to expand identification processes for gifted students, improve educational environments, develop framework curricula, and provide training for families and teachers. A considerable volume of studies on this topic has also been produced. One of the leading topics in these studies is the adaptation of general curricula designed for regular students, based on the differentiated instruction approach. This involves revising one or more aspects of content, process, output, or environment to suit the characteristics of gifted students better. The widely accepted approach in the education of gifted students emphasizes that curricula designed for these students should not be disconnected from regular curricula but rather be built upon them (MEB, 2019a, p.18).

The Ministry of National Education Science and Art Centers (BİLSEM in Turkish acronym) Directive states that activities should be designed as project-based, interdisciplinary, enriched, and differentiated educational activities that support students in acquiring higher-order cognitive, social, personal, and academic skills (MEB, 2019b, p. 399). The Gifted Education Workshop Report emphasizes that the approach proposed for gifted students in Türkiye should be flexible, considerate of differences, and aim to plan, implement, and evaluate activities that organize existing resources (people, materials, space, financial support, etc.) in a way that fosters creativity and product development. Furthermore, the key principle highlighted in the report is that various and diverse, research-based, open-ended programs and activities should be incorporated at every stage of gifted and talented education. The report also suggests the development of differentiated instruction programs (syllabuses) that address the cognitive, academic, social, emotional, and talent development needs of gifted students in each grade and subject, from kindergarten to high school (MEB, 2019c, pp. 4-8). In the Social Studies Curriculum, the BİLSEM Directive, and the Gifted Education Workshop Report, the goal is to maximize students' talents and skills through differentiated instruction activities.

Research has shown that if a differentiated curriculum is not purposefully designed and carefully implemented, there will be little to offer gifted students, even in specialized classes (Tanenbaum, 1998, as cited in Robinson et al., 2014). The Ministry of National Education has developed 31 activities for the individual talent recognition program, which is implemented for 5th and 6th-grade students at science and art centers - the most significant institutions where gifted students receive part-time education outside formal educational institutions (Arıtürk et al., 2017). A review of the literature reveals that studies on differentiated educational activities have been conducted with teachers (Crowder, 2011; Mertol, 2014; Taylor, 2016; Powell, 2021; Öztürk and Mutlu, 2017; Çal, 2018; Tuzkan, 2019; Akdemir, 2019; Andrews, 2021) and with students (Koeze, 2007; Swift, 2009; Launder, 2011; Eşsizoglu, 2013; Atalay, 2014b; Handa, 2016; Korkut, 2017; Çetintaş, 2019; Akdemir, 2019; Üçarkuş, 2020; Deliquiña and Guzman, 2021). Additionally, there are review studies focusing on the differentiated instruction approach (Lemier, 2012; Ateş, 2020; Taşer and Ulusoy, 2020).

An examination of the existing research highlights the lack of studies investigating the perspectives of gifted students on differentiated instructional activities in social studies courses and the absence of studies targeting gifted middle school students receiving education in BİLSEM (Science and Art Centers). This gap distinguishes the present study from the previous research studies. Accordingly, the study aims to examine the activities used in social studies courses for gifted students in BİLSEM based on student perspectives. Within the scope of this aim, the study seeks to address the following sub-problems:

1. What are the general opinions of gifted students about social studies courses?
2. What are the perspectives of gifted students on the activities conducted in social studies courses?
3. What activities do gifted students enjoy participating in during social studies courses?
4. What activities do gifted students dislike participating in during social studies courses?
5. What activities do gifted students wish to be included in social studies courses?
6. What are the opinions of gifted students regarding the relationship between social studies courses and daily life?
7. What are the views of gifted students on the ideal learning environments to be designed for social studies courses?

Method

The study used a qualitative study design, which focuses on how individuals construct realities through their interactions with their social worlds. Therefore, researchers using this method are interested in how people make sense of their experiences, construct their worlds, and interpret their lives (Merriam, 2018). Thus, this design was deemed appropriate for this study because it sought to explore gifted students' views and experiences.

Study Group

The sample consisted of 12 gifted 5th-grade students (6 boys and 6 girls) enrolled in the individual talent recognition program at a science and art center in the Central Anatolia Region during the 2020-2021 academic year. Before data collection, their parents were informed about the purpose of the study and asked to fill out and sign an informed consent form, as required by the Ethics Committee of Gazi University.

Data Collection Tools

The data were collected using a semi-structured interview form. Ethical approval was obtained from the Ethics Committee of Gazi University regarding the suitability of the data collection tool for use in the study.

Semi-Structured Interview Form

Interviews were conducted to gain an in-depth understanding of participants' feelings, thoughts, and suggestions about the activities designed based on the differentiated instruction approach to be used for gifted students in social studies. A semi-structured interview form was developed by the researcher

based on a literature review and revised in line with expert feedback from two social studies educators to ensure validity. The form consisted of seven questions, and the data were collected in written form during the interviews. The questions included in the semi-structured student interview form are as follows:

1. What are your general thoughts about the social studies course?
2. What kinds of activities do you engage in during the social studies course?
3. What activities do you enjoy participating in during the social studies course? Why?
4. Are there any activities in the social studies course that you do not enjoy? If so, which activities do you dislike?
5. What kinds of activities would you like to be included in the social studies course?
6. What benefits do you think the social studies course provides in your daily life? How do you believe social studies is useful at school, within your family, or in various aspects of your everyday life?
7. How do you think the learning environments in the social studies course should be designed?

Data Analysis

The data were analyzed using descriptive analysis, one of the qualitative data analysis methods. In descriptive analysis, the collected data are summarized and interpreted based on predetermined themes. The data can be organized according to the themes identified based on the research questions or presented in line with the interview questions or dimensions. In descriptive analysis, direct quotations are frequently included to vividly reflect interviewees' perspectives. The goal of this type of analysis is to present the findings in an organized and interpreted manner to readers. Thus, the data are systematically and clearly described (Yıldırım and Şimşek, 2016). Accordingly, the interview data were analyzed using descriptive analysis and supported with direct quotations with students labeled as S1 (Student 1), S2 (Student 2), S3 (Student 3), and so on.

Validity and Reliability

Several strategies commonly used in qualitative research were employed to enhance the validity and reliability of the study. To improve the validity of the study, strategies such as in-depth exploration, expert review, and thick description (Yıldırım and Şimşek, 2016) were used. The in-depth data collection strategy aims to identify patterns that even participants may not be explicitly aware of and involves continuously comparing, interpreting, and conceptualizing the findings. To enhance the study's validity, an expert review was conducted by a committee of advisors knowledgeable about the research topic and specialized in qualitative research methods, who evaluated various aspects of the study. Additionally, thick description was aimed at presenting the data through direct quotations and descriptions to convey the findings clearly to readers.

Consistency and confirmability strategies were used to ensure the reliability of the study (Yıldırım and Şimşek, 2016). Consistency means that an external perspective is employed to assess whether the researcher maintains consistency throughout the research process, paying close attention to the creation of data collection tools and the collection and analysis of the data. Confirmability involves comparing the researcher's findings with the raw data to ensure that the findings are corroborated by the data, thus validating the research process.

Findings

The findings from the interviews conducted to explore gifted students' views on the social studies course and the activities designed using the differentiated instruction approach are presented below.

1. Findings related to Interviewees' General Views on the Social Studies Course

In line with the purpose of the study, the interviewed gifted students were first asked to express their general views about the social studies course. Table 1 presents the analysis results.

Table 1. Students' general views on social studies course

General Views	Interviewees	f
Educational and instructive	S1, S2, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12	11
Interesting and enjoyable	S1, S3, S4, S7, S8, S9, S11, S12	8
Interdisciplinary	S3, S4, S5	3
Fun	S2, S9, S11	3
Boring	S2, S6	2

Looking at the data in Table 1, the analysis of responses revealed that the course was described, in descending order, as educational and instructive ($f = 11$), interesting and enjoyable ($f = 8$), interdisciplinary ($f = 3$), fun ($f = 3$), and boring ($f = 2$). This finding suggests that the participants primarily viewed social studies as educational and instructive, with a significant number also describing it as interesting and enjoyable.

Some excerpts from student interviews are presented below:

S1: "Social Studies is a course where we learn about our country, historical landmarks, archaeological excavations, and important past events. I like this course because I'm interested in past events and archaeological discoveries. The purpose of social studies is to inform people."

S3: "Social studies is related to all courses and includes many different fields, which I enjoy."

S5: "Social studies helps us learn about history and become better citizens. It includes philosophy, history, and religion—so many subjects. That's why I think it's an important course. It raises people's awareness."

S8: "It's fun. With the help of activities, we learn about our culture, history, and cultural heritage in an enjoyable way. I really like social studies."

S11: "Social studies is a fun class where we learn cultural things. I like that. It provides people with social knowledge."

2. Findings related to Interviewees' Views on Activities in Social Studies Course

In line with the purpose of the study, the interviewees were asked to provide information on activities that they do in social studies classes. Table 2 presents the analysis results.

Table 2. Students' views on the activities they participate in during the social studies course

Activities	Interviewees	f
No activity done	S1, S2, S3, S5, S6, S7, S9, S10	7
The teacher tells and we listen	S2, S3, S6, S9	4
Projects	S5, S11, S12	3
Trips	S4, S8	2
Making clay tablets	S5, S9	2
Research	S10	1
Conversation	S5	1

As seen in Table 2, most of the students expressed that they do not do activities ($f = 7$), followed by those who stated that the teacher tells, and they listen ($f = 4$). Other mentioned activities included project work ($f=3$), trips ($f=2$), making clay tablets ($f=2$), research ($f=1$), and having conversations ($f=1$). This finding suggests that the participants spoke of the lack of activities in social studies and highlighted that the classes are mostly teacher-centered with minimal student engagement.

Some excerpts from student interviews are presented below:

S1: "We don't do activities."

S2: "Generally, the teacher tells, and we listen. We don't do any special activities."

S5: "We chat, do projects, and make clay tablets, but I can't think of anything else."

S6: "We don't do anything in school, but I think we could do some activities at BİLSEM. In the classroom, the teacher tells, and we listen."

S8: "We learn the story of historical monuments and visit them."

3. Findings related to Interviewees' Views on Activities They Enjoy Doing in Social Studies Course

In line with the purpose of the study, the students were asked to provide information about the activities that they enjoy doing in social studies course. Table 3 presents the analysis results.

Table 3. Activities students enjoy doing in social studies course

Activities	Interviewees	f
No activity done	S2, S3, S6, S9	4
Drama	S7, S10, S11	3
Trips	S4, S8	2
Making clay tablets	S1	1
Expressing our thoughts	S5	1
Children's rights activity	S12	1

As seen in Table 3, most of the students expressed that they do not do any activities (f = 4), followed by those stated drama (f = 3), trips (f = 2), making clay tablets (f = 1), expressing thoughts (f = 1), and children's rights activities (f = 1). This finding suggests that the students emphasized the lack of activities in social studies lessons, while drama and field trips stood out as activities that they enjoyed.

The quotes below reflect students' views on activities that they enjoyed:

S1: "We wrote something using cuneiform on clay. I liked that because I enjoy such activities. I also like group work and those kinds of group activities."

S2: "Because we usually read and memorize, and the teacher explains the lesson, we don't do activities."

S5: "Expressing ourselves by talking about certain topics."

S6: "Because we mainly cover topics and memorize during lessons, we don't do many activities. Also, because our teacher teaches from a slide presentation on the smartboard, we don't do activities."

S7: "Last year, we did a role-play. I really enjoyed it."

4. Findings related to Interviewees' Views on Activities They Dislike Doing in Social Studies Course

In line with the purpose of the study, the students were asked to provide information about the activities that they dislike doing in social studies classes. Table 4 presents the analysis results.

Table 4. Students' views on activities they dislike doing in social studies course

Activities	Interviewees	f
Memorization	S5, S8, S9, S10, S11	5
No activity done	S1, S3, S6	3
Reading in class	S2, S7	2
Visiting museums	S4	1
None	S12	1

As seen in Table 4, the majority of students expressed a dislike for activities that involve memorization ($f = 5$), followed by those who stated that they do not do any activities ($f = 3$). Others mentioned reading in classes ($f = 2$) and visiting museums ($f = 1$), while one reported no activity ($f = 1$). This finding suggests that the students mostly dislike memorization-based activities, while the lack of activities was repeated.

Some excerpts from student interviews are presented below:

S2: "I usually get bored with long reading activities."

S3: "We don't do any activities in social studies classes."

S4: "Like visiting museums."

S7: "I don't like doing reading in classes."

S8: "I don't like memorization."

5. Findings related to Interviewees' Views on Activities They Would Like to Do in Social Studies Course

In line with the purpose of the study, the students were asked to provide information about the activities that they would like to do in social studies classes. Table 5 presents the analysis results.

Table 5. Students' views on activities students would like to do in social studies classes

Activities	Interviewees	f
Out-of-class activities	S2, S4, S7, S8, S10	5
Drama/theater	S2, S10, S12	3
Fun activities	S6, S9, S11	3
Group work	S1, S4	2
Model making	S2, S3	2
Research	S6	1
Expressing thoughts	S5	1
No memorization	S6	1
Making clay tablets	S1	1
Conference	S2	1
Project	S5	1
Preparing a presentation	S3	1

As seen in Table 5, the gifted students most frequently expressed a desire for out-of-class activities ($f = 4$), followed by drama/theater ($f = 3$), fun activities ($f = 3$), group work ($f = 2$), model making ($f = 2$), research-based activities ($f = 1$), expression of thoughts ($f = 1$), non-memorization activities ($f = 1$), making clay tablets ($f = 1$), conferences ($f = 1$), projects ($f = 1$), and preparing presentations ($f = 1$). This finding suggests that the students mostly emphasized out-of-class activities, drama/theater, and fun activities when discussing the types of activities they would like to do in their social studies classes.

The quotes below reflect students' views on activities that they would like to do:

S1: "We could make some artifacts from clay tablets or write something using the script from ancient times. We could do group work."

S2: "I want activities like theater, field trips, conferences, and model-making projects."

S3: "For example, we could make models. We can prepare presentations."

S6: "I want activities that are research-based, do not involve memorization, and are fun."

S10: "To understand better, we could do more role-playing or take more field trips."

6. Findings related to Interviewees' Views on the Relevance of Social Studies Course to Daily Life

In line with the purpose of the study, the students were asked to provide information about the relevance of the social studies course to daily life. Table 6 presents the analysis results.

Table 6. Expressions regarding the relevance of social studies course to daily life

Benefits	Interviewees	f
Recognizing and exercising rights	S1, S2, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S11	9
Building responsibility	S1, S2, S4, S5, S6, S8, S10, S11	8
Historical knowledge	S1, S4, S5, S6, S8, S9, S10	7
Learning about cultural heritage	S2, S3, S8, S9, S12	5
Climate knowledge	S3, S6, S7, S12	4
Recognizing and protecting the environment	S1, S8, S9	3
Learning about natural resources	S3, S6, S11	3
Effective communication	S2, S7	2
Socialization	S2, S5	2
Learning about civilizations	S1, S11	2
Cooperation and solidarity	S5, S7	2
Being a conscious consumer	S1	1
Making sound decisions	S4	1
Empathy	S5	1
Tolerance	S7	1
Learning concepts	S1	1
Learning about professions	S12	1

As seen in Table 6, the majority of students expressed that the most significant benefit of social studies lessons in their daily lives is learning to recognize and exercise their rights ($f = 9$). This was followed by gaining a sense of responsibility ($f = 8$), acquiring historical knowledge ($f = 7$); learning about cultural heritage ($f = 5$), learning about climate ($f = 4$), recognizing and protecting the environment ($f = 3$), learning about natural resources ($f = 3$), effective communication skills ($f = 2$), socialization ($f = 2$), learning about civilizations ($f = 2$), cooperation and solidarity ($f = 2$), becoming a conscious consumer ($f=1$), making sound decisions ($f = 1$), developing empathy ($f =1$), being tolerant ($f=1$), learning concepts ($f=1$), and learning about professions ($f = 1$). This finding indicates that the students primarily value the lessons for helping them understand their rights and responsibilities, while also appreciating the lessons' emphasis on historical knowledge, cultural heritage, climate awareness, environmental protection, and natural resources.

Some student views are quoted below:

S1: "I think it helps us protect the environment, learn certain concepts, recognize our rights, become conscious consumers, fulfill our responsibilities, understand civilizations, and learn about history."

S2: "It teaches us about our rights and responsibilities, so we can exercise our rights in society and fulfill our responsibilities. It also helps us build good relationships with our friends and teaches us to protect cultural heritage."

S4: "It teaches us to make sound decisions, defend our rights, learn about history, and understand our responsibilities."

S7: "It teaches us to exercise our rights in society, to be tolerant, to increase solidarity in school, to be united in the family, to be helpful within the community, and how to behave according to climate conditions."

S8: "We learn to protect the environment, understand our history, recognize our rights and responsibilities, and learn about our culture."

7. Findings related to Interviewees' Views on Learning Environments Necessary for Social Studies Course

In line with the purpose of the study, the students were finally asked to provide information about the qualities of learning environments where social studies classes are taught. Table 7 presents the analysis results.

Table 7. Students' expressions regarding the learning environments that should be present in the social studies course

Learning Environments	Interviewees	f
Out-of-class	S1, S2, S4, S5, S6, S7, S10, S11, S12	9
Interactive	S2, S3, S6, S9, S12	5
Large space	S8, S9	2
Silent	S7, S8	2
With teaching materials	S3	1
With display boards	S8	1

As seen in Table 7, most of the students expressed that learning environments should primarily be outside the classroom ($f = 9$), followed by interactive settings ($f = 5$). Other characteristics mentioned included having a large space ($f = 2$), being quiet ($f = 2$), having appropriate teaching materials ($f = 1$), and having display boards ($f = 1$). This finding suggests that the students prioritize outdoor and interactive learning environments for social studies classes.

Some student views are quoted below:

S2: "The environment should be pleasant and cheerful, where everyone can see the teacher and the board. However, there shouldn't be any misbehavior. Activities can be done in the garden or places like museums."

S3: "There could be photos and models of the topics we discuss in social studies, and the classroom can be arranged in a U shape."

S6: "I think teaching should be in nature and historical sites, and the classroom setup could be in a semi-circle arrangement."

S9: "There could be a large area and U-shaped seating arrangement."

S10: "We could have classes outside in fresh air during good weather or go on frequent trips."

Discussion, Conclusion and Suggestions

This study set out to examine gifted students' views on activities used in social studies course. The study found that the interviewed students hold positive views about the social studies course and generally find it interesting, educational, and instructive. Ünal and Er (2015) similarly found that gifted students have positive opinions about social studies course.

However, regarding the activities carried out in social studies classes, the majority of students reported that they do not engage in activities and the teacher mostly gives lectures. This finding is consistent with that of Çelik and Katılmış (2010) who highlighted that teachers' failure to cater for individual differences in the classroom, lack of adaptation to contemporary teaching methods, and reliance on traditional lecturing methods contribute to lower student achievement in social studies. In a study that compared differentiated instruction-based social studies teaching for gifted students in the U.S. and Türkiye, Mertol (2014) found that official resources and best practice examples are available for teachers in the U.S., while such resources are lacking in Türkiye.

Based on findings supported by observations, semi-structured interviews with students and teachers, Akdemir (2019) also pointed out that teachers do not employ differentiated instruction methods in social studies. Similarly, Öztürk and Mutlu (2017) found that social studies and history teachers believed they achieve effective instruction, while their classroom practices often deviate from research-backed recommendations for differentiated instruction, leading to limited effectiveness in engaging all

students. Thus, teachers' over-reliance on lecture-based methods, failure to use student-centered activities, lack of sample differentiated instruction models highlighted in gifted education likely contribute to negative perceptions among students regarding the social studies course.

Regarding the types of activities that the interviewed students enjoy doing in social studies classes, surprisingly and regrettably, most of them stated that they rarely engage in any activities, while the reported activities included drama, trips, making clay tablets, expressing thoughts, and children's rights activities. Gönenç and Açıkalın (2017) found that teachers often resorted to lecturing due to large class sizes, making it difficult to incorporate student-centered activities. It thus seems that the lack of classroom activities, as reported by the gifted students in this study, could be due to factors such as crowded classrooms in their regular schools, teachers' concerns about losing classroom control, and teachers' preference for lecture-based methods. The benefits of teaching social studies subjects through activities are evident in some student statements showing that they did not forget the limited number of activities conducted in their schools and that they enjoyed those lessons and achieved permanent learning. Given that the interviewed students reported enjoying activities such as drama, trip, making clay tablets, expressing thoughts and children's rights, it can be stated that students enjoy hands-on activities in which they are engaged, and that the implementation of such activities will increase students' interest and engagement in classes and promote permanent learning.

Conversely, the activities that the students disliked the most were those that involved memorization. Likewise, Tünkler (2019) reported that the focus on memorization in social studies teaching, especially in the teaching of history topics, demotivates students who express frustration with the complex and hard-to-memorize nature of social studies subjects. Akdemir (2019) also observed that traditional teaching methods such as lecture and Q&A only help recall former knowledge but fail to capture students' attention and do not encourage active participation, leading to disengagement. It can be inferred that in their formal schools, the overemphasis on memorization and the absence of activities that stimulate critical thinking contribute to gifted students' negative attitudes toward the social studies course.

In this study, the most common activities that the students would like to do in social studies classes were out-of-class activities, followed by drama/theater, fun activities, group work, model making, research-oriented activities, expressing thoughts, non-memorization activities, making clay tablets, conference, project work and presentation preparation. Likewise, in a study by Ersoy and Kaya (2008), teachers indicated that the activities students enjoyed most in social studies are research, group work, and drama. The authors also reported that students enjoy activities that allow them to use their creativity, such as working on projects, preparing presentations, conducting interviews, compiling portfolios, creating concept maps, engaging in practical activities relevant to everyday life, working with raised-relief maps, and participating in field trips. Similarly, in a study by Gömleksiz and Öner (2013), students expressed a preference for activities such as preparing information cards, writing essays, creating concept maps, and designing historical timelines. Based on these findings, it can be concluded that students enjoy activities that build cognitive, affective, and psychomotor skills using diverse teaching methods and techniques in different learning environments.

The gifted students interviewed in the study expressed that social studies classes benefit them in several ways in social life. These benefits included recognizing and exercising their rights, gaining a sense of responsibility, learning about history, understanding cultural heritage, getting informed about climate, learning to recognize and protect the environment and natural resources, improving communication skills, socializing, learning about civilizations, fostering cooperation and solidarity, becoming conscious consumers, making sound decisions, developing empathy, being tolerant, learning concepts, and exploring various professions. According to the students' responses, they are knowledgeable about the content and outcomes of the social studies course and perceive it as a subject that imparts many skills relevant to social life. Similar results have been found in earlier studies on social studies education. For instance, Ünal and Er (2015) found that gifted students view social studies as a course that prepares them for real life. Mertol et al. (2013) revealed that gifted children regard social studies as a subject relevant to real-life contexts, believing it to be both necessary and important. Yıldız and Kılıç (2018) also reported that students perceive social studies as a course that provides information applicable to daily life and supports their adaptation to it. The authors also noted that the course

encourage students to become active learners who engage in research, develop higher-order thinking skills, become environmentally conscious, and cultivate good citizenship. However, in contrast to these findings, Akdemir (2019) found that students did not achieve permanent learning in social studies classes, nor were they able to transform their knowledge into daily life.

This study also found that most of the gifted students expressed a preference for learning environments in social studies that take place outside the classroom and involve interactive activities. Seyhan (2020) emphasized that in social studies instruction, activities conducted outside of school help students develop various skills, including observation, critical thinking, research, evidence usage, environmental literacy, communication, innovative thinking, spatial analysis, understanding change and continuity, financial literacy, empathy, entrepreneurship, collaboration, decision-making, spatial awareness, map literacy, time and chronology awareness, and self-regulation. Given that these activities foster numerous skills, it can be inferred that the interviewed students preferred learning environments in social studies that included both outdoor and interactive activities.

In conclusion, the majority of gifted students in this study expressed positive views about social studies. However, the findings also suggest that traditional, lecture-based teaching methods are prevalent in social studies teaching, while student-centered or differentiated instruction activities are not used. The absence of differentiated instruction strategies specifically designed for gifted students further contributes to their disengagement. Students indicated a preference for hands-on, interactive activities such as drama, group work, and outdoor projects, which align with their learning needs and foster a more engaging and effective learning environment. The gifted students expressed that they enjoy and would like to do non- memorization activities, outdoor activities, drama/theater, group work, model making, making clay tablets, conferences, project work, and presentations. It can also be stated that the students are aware of the benefits that social studies provides in social life, informed about the content and outcomes of the course, and perceive social studies as a course that equips them with various skills relevant to social life. In light of the findings of this study, the following recommendations are suggested for informing future research and practice:

- Differentiated instruction strategies could be used in the preparation of activities and framework programs designed by the Ministry of National Education for gifted education.
- Quantitative studies could be conducted to examine gifted students' attitudes and perceptions toward differentiated instruction activities in social studies.
- Activities designed based on a differentiated instruction approach to be used in other courses covered at science and art centers could be evaluated based on student views, and a comparison could be made between courses.
- Teachers working at science and art centers could be given training on how to prepare and implement differentiated instruction activities and how to organize learning environments for gifted students.

References

- Akdemir, Z. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde farklılaştırılmış öğretim yönteminin öğretmen ve öğrencilere etkisi: Bir eylem araştırması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Andrews, K. M. (2021). *Differentiation for gifted and talented elementary students: What teachers know and implement* (Masters Theses). Western Kentucky University, Bowling Green.
- Aritürk, A., Günel, A., Kandır, A., Köksal, F., Bolat, H., & Çınar, T.Ö. (2017). *Sosyal bilgiler etkinlik kitabı*. <http://bilsem.meb.gov.tr/RPR00004.ASPX> sayfasından erişilmiştir.
- Atalay, Z. Ö. (2014a). Üstün zekâlı ve yetenekli bireyler için farklılaştırılmış sosyal bilgiler dersinde uygulanabilecek öğretim stratejileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 339-358.
- Atalay, Z. Ö. (2014b). *Farklılaştırılmış sosyal bilgiler öğretiminin üstün zekalı öğrencilerin akademik başarı, tutum, eleştirel düşünme ve yaratıcılıklarına etkisi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ateş, H. (2020). *Sosyal bilgiler öğretiminde üstün yetenekli çocuklar için zenginleştirilmiş program önerisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çal, Ü. T. (2018). *Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde sosyal bilgiler eğitiminin yeri ve önemi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

- Çelik, H., & Katılmış, A. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerindeki öğrenci başarısını etkileyen unsurlara ilişkin görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 128-153.
- Çetintaş, E. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde farklılaştırılmış çalışma yapraklarının kullanımı: Bir eylem araştırması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Conklin, W., & Frei, S. (2016). *Üstün zekalı ve yetenekliler için eğitim programının farklılaştırılması başarılı sınıflar için profesyonel gelişim* (N. G. Kahveci, Çev.). Özgür Yayıncılık.
- Crowder, İ. G. (2011). *Teachers' perceptions and practices of differentiated instruction at an innovative middle school for gifted and talented students* (Doctor Of Philosophy) The University of Georgia, Athens.
- Deliquiña, M. J., & De Guzman, M. F. D. (2021). Differentiated instructions in the Kto12 social studies program and students' academic performance. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research*, 5(4), 474-481.
- Ersoy, A. F., & Kaya, E. (2008). Sınıf öğretmenlerine göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersi öğretim programına (2004) ilişkin yaklaşımları. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 8(1), 285-300.
- Eşsizoglu, G. (2013). *Sosyal bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenmenin üstün zihin düzeyindeki öğrencilerin erişilerine, yaratıcı ve eleştirel düşünme düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gömlüksiz, M. N., & Öner, Ü. (2013). Basamaklı öğretim programının sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Milli Eğitim*, 198, 173-195.
- Gönenç, S., & Açıklan, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve bunlara getirdikleri çözüm önerileri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 26-41.
- Handa, M. C. (2016). *Leading differentiated learning for the gifted* (Doctor of Philosophy). Macquarie University, Sidney.
- Heacox, D. (2002). *Differentiating instruction in the regular classroom*. USA: Free Spirit.
- Karaduman, G. B. (2010). Üstün yetenekli öğrenciler için uygulanan farklılaştırılmış matematik eğitim programları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 1-12.
- Koeze, P. A. (2007). *Differentiated instruction: the effect on student achievement in an elementary school* (Doctor of Philosophy). Eastern Michigan University, Michigan.
- Korkut, Ş. (2017). *Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde bütünleştirilmiş müfredat modeline göre farklılaştırılmış sosyal bilgiler öğretimi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Lauder, B. (2011). *Supporting gifted students in the regular education elementary classroom through differentiated instruction* (Masters Theses). Bowling Green State University, Bowling Green.
- LeMier, M. J. (2012). *Implementing differentiated instruction and flexible grouping into a middle school social studies curriculum* (Masters Theses). Hamline University, Saint Paul.
- MEB. (2019a). *Özel yetenekliler için sosyal bilgiler dersi taslak öğretim programı*. Ankara.
- MEB. (2019b). Bilim ve sanat merkezleri yönergesi. *Tebliğler Dergisi*, 82(2747), 391-419.
- MEB. (2019c). *Milli eğitim bakanlığı özel yetenekliler eğitimi çalıştay raporu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı ile Çocuk Vakfı.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma-desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Çev.). Nobel Yayıncılık.
- Mertol, H. (2014). *Türkiye ve ABD'de üstün zekalı çocuklara sosyal bilgiler dersi veren öğretmenlerin görüş ve uygulamaları: Hope Projesi ve BİLSEM örneği*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Mertol, H., Doğdu, M. & Yılar, B. (2013). Üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin metaforik algıları. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 176-183.
- Moon, S. M. (2009). Myth 15: High ability students don't face problems and challenges. *Gifted Child Quarterly*, 53(4), 274-276. <https://doi.org/10.1177/0016986209346943>
- Öztürk, M. & Mutlu, N. (2017). Sosyal bilgiler ve tarih derslerinde farklılaştırılmış öğretime yönelik öğretmen algıları ve uygulamaları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 379-402. <https://doi.org/10.24315/trkefd.301189>
- Powell, C. G. (2021). Secondary social studies teachers' perceptions and use of differentiated instruction on students' affective learning outcomes. *Iowa Journal for the Social Studies*. 29(2), 73-106. [https://iowasocialstudies.org/resources/Documents/IJSS%20Summer%202021%2029\(2\).pdf](https://iowasocialstudies.org/resources/Documents/IJSS%20Summer%202021%2029(2).pdf).
- Powers, E. A. (2008). The use of independent study as a viable differentiation technique for gifted learners in the regular classroom. *Gifted Child Today*, 31(3), 57-65. <https://doi.org/10.4219/gct-2008-786>

- Robinson, A., Shore, B. M., & Enersen, D.L. (2014). *Üstün zekalıların eğitimde en iyi uygulamalar* (Ü. Ogurlu & F. Kaya, Çev.). Nobel.
- Seyhan, A. (2020). Öğretmen adaylarına göre sosyal bilgiler dersinde okul dışı öğrenmenin etkililiği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(3), 27-51.
- Swift, K. M. (2009). *The effect differentiated instruction in social studies has on student performance*. (Masters Theses). University of WisconsinStout, Menomonie.
- Taşer, S., & Ulusoy, A. (2020). Sosyal bilgiler ders kitaplarının farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı bakımından değerlendirilmesi. *The Journal of International Social Research*, 13(73), 785-799.
- Taylor, T. (2016). *Gifted students: Perceptions and practices of regular class teachers* (Doctor of Philosophy) Edith Cowan University, Perth.
- Tomlinson, C. A. (2005). Grading and differentiation: Paradox or good practice? *ProQuest Education Journals*. 44(3), 262-269. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4403_11
- Tünkler, V. (2019). Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyon kaynaklarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 38-49.
- Tuzkan, F. E. (2019). *Üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin yaratıcılığı teşvik etme ve farklılaştırılmış öğretim verebilme özyeterliklerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Üçarkuş, E. (2020). *Sosyal bilgiler dersinde farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin akademik başarı ile beceri erişilerine etkisinin ve görüşlerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünal, F. & Er, H. (2015). Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(1), 165-182.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldız, V. A., & Kılıç, D. (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri: Bir meta-sentez çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 2115-2127.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)





Özel Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Etkinliklerine Yönelik Görüşleri¹

Adem UZUN², Mehmet Ali ÇAKMAK³

Öz

Bu araştırmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde uygulanan farklılaştırılmış öğretim etkinliklerine yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İç Anadolu Bölgesi Bilim ve Sanat Merkezi'nde bireysel yetenekleri fark ettirme programına devam eden 5. sınıf seviyesinde 6 erkek 6 kız olmak üzere 12 özel yetenekli öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler nitel veri analiz yaklaşımlarından betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, çalışma grubundaki özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu görüş belirttikleri görülmüştür. Ancak elde edilen bulgulardan yola çıkarak dersin geleneksel öğretim yöntemiyle işlendiğini, öğrenci merkezli etkinliklerin yapılmadığını, etkinliklerin farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre düzenlenmediğini söylemek mümkündür. Araştırmada öğrencilerin düşüncelerini ifade edebildiği, ezber içermeyen, sınıf dışı etkinlikler ile drama/tiyatro, grup çalışması, maket yapma, kilden tablet yapma, konferans, proje ve sunum hazırlama etkinlikleri gibi etkinliklerden hoşlandıkları ve yapılmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin toplum hayatı içerisinde sağladığı yararların farkında oldukları, dersin içeriği ve kazanımlarına ilişkin bilgi sahibi oldukları ve sosyal bilgiler dersini toplum hayatı içerisinde birçok beceri kazandıran bir ders olarak algıladıklarını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler

Özel yetenekli öğrenciler
Sosyal bilgiler
Farklılaştırılmış öğretim
Etkinlik

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 25.09.2024

Kabul Tarihi: 18.12.2024

E-Yayın Tarihi: 31.12.2024

¹ Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığındaki, birinci yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye, auzun@cumhuriyet.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8676-8480>

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Türkiye, mcakmak@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8364-2804>

Giriş

Özel yetenekli öğrencilerin ortaokul düzeyinde eğitim aldıkları sosyal bilgiler dersi, disiplinler arası bir yapıda ve sosyal bilimleri bünyesinde barındırması nedeniyle özel yetenekli bireylerin eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Sosyal bilgiler dersi, özel yetenekli öğrencilerde etkili vatandaş olmalarına katkı sunacak, evrensel temaları öğretecek, toplumsal ve doğa olaylarına karşı ilgi oluşturacak, ileri düzeyde düşünme becerisi ile gerçek yaşamda karşılaştıkları problemlere karşı çözümler üretme becerisi kazandıracak, araştırma ve gözlem yeteneklerinin gelişimine katkı sunacak bir yapıdadır (Powers, 2008). Bu nedenlerle sosyal bilgiler, toplumların gelişiminde önemli bir yere sahip özel yetenekli öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak, normal eğitim aldıkları okullar ve ders müfredatları dışında, bu öğrencilerin özelliklerine uygun ve becerilerinin gelişimine olumlu anlamda katkı sağlayacak, farklılaştırılmış öğretim uygulamaları için oldukça uygundur. Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı öğretmenlerin, öğrencilerin hazır bulunuşlukları, ilgi alanları ve öğrenme profili tercihlerindeki farklılıkları dikkate aldığı, öğrencilerin en iyi şekilde öğrendiğini iddia eden, her öğrencinin öğrenme potansiyelini en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan bir öğretim felsefesidir (Tomlinson, 2005). Sosyal bilgiler, öğrencilerin, okuma-yazma becerilerini ortaya koyabilecekleri, tartışma becerilerini geliştirecek fırsatlar sunarak, sorgulayıcı, işbirlikli projeler ile öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirerek biliş ötesi (metacognition) fonksiyonlarını kontrol etmelerini sağlayabilmektedir. Farklı bakış açıları, ileri muhakeme yeteneklerine sahip özel yetenekli çocukların geleceğin liderleri olma olasılıkları, bu çocukların eğitiminde sosyal bilgiler öğretiminin önemini vurgulayan bir başka yöndür (Atalay, 2014a).

Özel yetenekli öğrencilerle çalışmış birçok kişi, onların farklı bir şekilde öğrendiklerini bilir. Öğrenmedeki bu farklılık birçok öğretmen için problemin başladığı yerdir. Her iyi öğretmenin amacı, öğrencisine hedeflenen iyi bir şekilde öğretmektir. Bu ifade, öğrencilerin öğretilen şeyleri öğreneceklerini ifade eder. Oysaki çok önemli bir nokta, öğretmenlerin tüm öğrenciler için farklılaştırılmış eğitim ortamlarıyla, açık uçlu etkinliklerle, bağımsız öğrenmelerle ve yaratıcılıkla özel yetenekli öğrencilerin nasıl zorlayıcı görevler tasarlayıp, onların bunu sınıf ortamında nasıl çalışacaklarını göz önünde bulundurmalarıdır (Conklin & Frei, 2016, s.50-51). Heacox'a (2002) göre öğretimi farklılaştırmak, öğrencilerin ihtiyaçlarına, öğrenme tarzlarına veya ilgilerine yönelik olarak, öğretimin hızını, düzeyini veya türünü değiştirmek anlamına gelir. Farklılaştırılmış öğretim, özellikle öğrencilerin öğrenme sürecindeki ilerlemelerine, bildiklerine ve ne öğrenmeleri gerektiğine yanıt vererek, öğrendiklerini göstermelerine olanak tanır. Akranlarına göre yüksek düzeyde bir potansiyele sahip özel yetenekli öğrencilerin, potansiyellerini ortaya çıkarabilecekleri birçok değer ve beceri kazanıp bu potansiyellerini geliştirebilecekleri bir eğitim programlarına ve ortamına sahip olmaları, özel yeteneklilerin eğitiminde büyük önem taşımaktadır (Moon, 2009; Karaduman, 2010).

Türkiye'de özel yeteneklilerin eğitimi alanında, son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tanılmanın yaygınlaştırılması, eğitim ortamlarının iyileştirilmesi, aile ve öğretmen eğitimleri ile çerçeve eğitim programları konularında birçok çalışmanın yapıldığı dikkati çekerken, akademik alanda da birçok bilimsel çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların başında gelen konulardan biri ise, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı esas alınarak, normal öğrenciler için hazırlanan genel müfredat programlarının, içerik, süreç, ürün ve ortam boyutlarının birinde ya da birkaçında değişiklikler meydana getirilerek özel yetenekli öğrencilerin özelliklerine göre düzenlenmesidir. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde genel kabul gören yaklaşım bu öğrencilere yönelik programların genel öğretim programlarından kopuk olmaması, aksine genel öğretim programları üstüne inşa edilmesi yönündedir (MEB, 2019a, s.18).

MEB Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) Yönergesi'nde (MEB, 2019b, s.399) ise program ve etkinliklerin öğrencilerde üst düzey zihinsel, sosyal, kişisel ve akademik becerileri kazanmalarını destekleyici, proje tabanlı, disiplinler arası, zenginleştirilmiş, farklılaştırılmış eğitim etkinlikleri şeklinde yapılması gerektiği belirtilmektedir. Özel Yetenekliler Eğitimi Çalıştay Raporu'nda ise, yetenekli bireylerin eğitiminde ülkemiz için önerilen yaklaşımın; esnek, farklılıkları gözetilen mevcut imkânların (kişi, malzeme, mekân, mali destek vd.) ürün ve yaratıcılık ortaya çıkaracak biçimde düzenlenen etkinliklerin planlanmasını, uygulanmasını ve değerlendirilmesini hedeflenmekte olduğu ifade edilirken, zekâ ve yetenek eğitiminin her aşamasında çeşitli ve farklı, bilimsel araştırma ve geliştirmeye dayalı, önü ve ucu açık programlara ve uygulamalara yer verilmesi gerektiği ana ilke olarak belirlenmiştir. Yine aynı raporda ana sınıftan lise kademesine kadar her 3 sınıf ve ders bazında özel

yetenekli öğrencilerin zihinsel, akademik, sosyal, duygusal ve özel yetenek gelişim ihtiyaçlarını karşılayan farklılaştırılmış öğretim (ders) programlarının geliştirilmesi önerilmektedir (MEB, 2019c, s.4-8). Hem Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda hem BİLSEM Yönergesi'nde hem de Özel Yetenekliler Eğitimi Çalıştay Raporu'nda farklılaştırılmış öğretim etkinlikleriyle öğrencilerin yetenek ve becerilerini en üst düzeye çıkarmak amaçlanmaktadır.

Yapılan araştırmalarda, amaçlı olarak farklılaştırılmış bir müfredat oluşturulmaması ve dikkatlice kullanılmaması durumunda, özel sınıflarda bile özel yetenekli öğrenciler için yapılacak bir şey olmayacağı belirtilmiştir (Tanenbaum, 1998, akt. Robinson, Shore & Enersen 2014). Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından, özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kurumları dışında yarı zamanlı olarak eğitim aldıkları en önemli kurum olan bilim ve sanat merkezlerinde (BİLSEM) ortaokul 5. ve 6. sınıf öğrencilerine yönelik uygulanan bireysel yetenekleri fark ettirme programında (BYFP) kullanılmak üzere 31 adet etkinlik geliştirilmiştir (Aritürk vd., 2017).

Gerçekleştirilen alan yazın taraması neticesinde farklılaştırılmış eğitim etkinlikleri ile ilgili öğretmenler ile gerçekleştirilen araştırmaların (Crowder, 2011; Mertol, 2014; Taylor, 2016; Powell, 2021; Öztürk & Mutlu, 2017; Çal, 2018; Tuzkan, 2019; Akdemir, 2019; Andrews, 2021) ve öğrenciler ile gerçekleştirilen araştırmaların (Koeze, 2007; Swift, 2009; Launder, 2011; Eşsizoglu, 2013; Atalay, 2014b; Handa, 2016; Korkut, 2017; Çetintaş, 2019; Akdemir, 2019; Üçarkuş, 2020; Deliquiña & Guzman, 2021) olduğu görülmüştür. Ayrıca farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına yönelik inceleme çalışmalarının da (Lemier, 2012; Ateş, 2020; Taşer & Ulusoy, 2020) olduğu tespit edilmiştir. Literatürdeki araştırmalara bakıldığında, özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde farklılaştırılmış öğretim etkinliklerine yönelik görüşlerini inceleyen araştırmanın ve BİLSEM'lerde eğitim alan özel yetenekli ortaokul öğrencilerine yönelik bir araştırmanın yapılmaması, yapılacak bu araştırmayı diğer araştırmalardan farklı kılmaktadır. Bu doğrultuda araştırmada, BİLSEM'lerde sosyal bilgiler dersinde özel yetenekli öğrencilere yönelik kullanılan etkinliklerin, öğrenci görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında bu amaca yönelik aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersiyle ilgili genel düşünceleri nelerdir?
2. Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yaptıkları etkinliklerle ilgili görüşleri nelerdir?
3. Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlandıkları etkinlikler nelerdir?
4. Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlanmadıkları etkinlikler nelerdir?
5. Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yapılmasını istedikleri etkinlikler nelerdir?
6. Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin günlük yaşamla ilişkisi hakkındaki görüşleri nelerdir?
7. Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde olması gereken öğrenme ortamlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, bireylerin gerçekleri sosyal dünyaları ile etkileşimleri neticesinde nasıl inşa ettikleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu sebeple nitel araştırmada araştırmacılar, insanların deneyimlere ne anlam kattıkları, dünyalarını nasıl inşa ettikleri ve yaşamlarını nasıl yorumladıkları ile ilgilenmektedir (Merriam, 2018). Bu doğrultuda araştırmada özel yetenekli öğrencilerin etkinlikler hakkındaki görüş ve deneyimlerinin incelenmesi istendiğinden nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan Bilim ve Sanat Merkezi'nde bireysel yeteneklerini fark ettirme programına devam eden 5. sınıf seviyesinde 6 erkek 6 kız olmak üzere 12 özel yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya başlamadan önce, çalışma grubunda yer alan öğrenci velileri ile görüşme sağlanmıştır. Araştırmanın amacı hakkında bilgilendirme yapılarak, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından da istenilen

“Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu” katılımcı öğrencilerin velileri tarafından incelenerek doldurulmuş ve imzalanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Veri toplama araçlarının araştırmada kullanılması ile ilgili uygunluğu konusunda Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan onay alınmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmada sosyal bilgiler dersinde özel yetenekli öğrencilere yönelik, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı esas alınarak tasarlanan etkinlikler hakkında katılımcıların duygu ve düşüncelerini derinlemesine anlayabilmek ve önerilerini tespit edebilmek amacıyla görüşme yapma yoluna gitmiştir. Görüşmelerden önce öğrenci velilerinden yapılacak görüşmelerle ilgili izin alınmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan “Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu” alan yazın taramasının ardından araştırmacı tarafından geliştirilmiş, geçerliğini saptamak amacı ile iki sosyal bilgiler eğitimcisi tarafından alınan uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu yedi sorudan oluşmaktadır. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu aracılığıyla veriler yazılı olarak toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formunda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili genel olarak neler düşünüyorsunuz?
2. Sosyal Bilgiler dersinde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?
3. Sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlandığınız etkinlikler nelerdir? Niçin?
4. Sosyal Bilgiler dersinde yapmaktan hoşlanmadığınız etkinlikler var mı? Varsa eğer hangi etkinliklerden hoşlanmıyorsunuz?
5. Sosyal Bilgiler dersinde nasıl etkinlikler yapılmasını istiyorsunuz?
6. Sosyal Bilgiler dersinin sana günlük yaşam içerisinde ne tür yararları var? Okulda, aile içerisinde, sokakta hemen her yerde sosyal bilgilerin ne tür yararları olduğunu düşünüyorsunuz?
7. Sosyal Bilgiler dersinde öğrenme ortamlarının nasıl olmasını gerektiğini düşünüyorsunuz?

Verilerin Analizi

Araştırmada nitel veri analiz yaklaşımlarından betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımına göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu doğrultuda betimsel analiz yöntemi ile katılımcılardan elde edilen veriler analiz edilerek Ö1 (Öğrenci1), Ö2 (Öğrenci2), Ö3 (Öğrenci3)... şeklinde doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlilik

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla nitel araştırmalarda kullanılan bazı stratejilerden yararlanılmıştır. Araştırmanın geçerliğini artırmak amacıyla derinlik odaklı veri toplama, uzman incelemesi ve ayrıntılı betimleme stratejilerinden (Yıldırım & Şimşek, 2016) faydalanılmıştır. Derinlik Odaklı Veri Toplama Stratejisi kapsamında, araştırmacının elde ettiği sonuçları birbirleriyle sürekli olarak karşılaştırarak, yorumlayarak ve kavramsallaştırarak, araştırmaya katılanların bile açık bir biçimde farkında olmadıkları bazı örüntüleri ortaya çıkarması amaçlanmıştır. Araştırmanın geçerliğini artırmak amacıyla kullanılacak, diğer stratejilerden uzman incelemesi stratejisi ile araştırma konusu hakkında genel bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzmanlaşmış kişilerden, yapılan araştırmanın çeşitli boyutlarıyla incelenmesinin sağlanması için danışman komitesinin kurulması; Ayrıntılı betimleme stratejisiyle de verilerin doğrudan alıntılarla okuyucuya sunulması ve ayrıntılı bir biçimde betimlemelerinin yapılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla da Tutarlılık İncelemesi Stratejisi ile Teyit İncelemesi Stratejisinden (Yıldırım & Şimşek, 2016) yararlanılmıştır. Buna göre, Tutarlılık İncelemesi

Stratejisi ile araştırmaya dışarıdan bir gözle bakılması ve araştırmacının baştan sona gerçekleştirdiği araştırmada tutarlı davranıp davranmadığı, veri toplama araçlarının oluşturulması, verilerin toplanması ve analizi aşamalarına dikkat edip edilmediğine bakılmış; Teyit Edilebilirlik Stratejisiyle ise araştırmacının ulaştığı sonuçlar ile ham veriler karşılaştırarak teyit mekanizmasının çalıştırıp çalıştırmadığı incelenmiştir.

Bulgular

Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ve farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı esas alınarak tasarlanan etkinliklere yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla, yapılan görüşmelerden elde edilen verilere aşağıda yer verilmiştir.

1. Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersiyle İlgili Genel Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacı doğrultusunda ilk olarak özel yetenekli öğrencilerden, sosyal bilgiler dersiyle ilgili genel düşüncelerini ifade etmeleri istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi, Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrenciler Tarafından Sosyal Bilgiler Dersiyle İlgili İfade Edilen Genel Düşünceler

Genel Düşünceler	Katılımcılar	f
Eğitici ve öğretici	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12	11
İlgi çekici ve seviyorum	Ö1, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12	8
Disiplinler arası	Ö3, Ö4, Ö5	3
Eğlenceli	Ö2, Ö9, Ö11	3
Sıkıcı	Ö2, Ö6	2

Tablo 1’de özel yetenekli öğrencilerden, sosyal bilgiler dersiyle ilgili genel düşüncelerini ifade etmeleri istenmiştir. Öğrenciler, çoktan aza doğru sosyal bilgiler dersiyle ilgili, eğitici ve öğretici (f=11); ilgi çekici ve seviyorum (f=8); disiplinler arası (f=3); eğlenceli (f=3) ve sıkıcı (f=2) bir ders olduğu ifade edilmiştir. Bu bulgu, katılımcıların sosyal bilgiler dersiyle ilgili genel düşünce olarak, eğitici ve öğretici, ilgili çekici ve seviyorum ifadelerini öne çıkardıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerden bazılarının ifadeleri, görüşme metninin bazı bölümlerinden alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

Ö1: “Sosyal bilgiler dersi, ülkemiz, tarihi güzellikler, arkeolojik kazılar ve önceden yaşanmış önemli olayları öğrendiğimiz derstir. Ben bu dersi seviyorum. Çünkü önceden yaşanmış olaylar ve arkeolojik kazılar ilgimi çekiyor. Sosyalin amacı, insanları bilgilendirmek.”

Ö3: “Sosyal bilgiler dersi bütün derslerle ilgili ve içinde bir sürü alan bulunduruyor ve bu benim hoşuma gidiyor.”

Ö5: “Sosyal bilgiler dersi bizim tarihle ilgili bilgiler edinmemizi ve daha iyi bir vatandaş olmamızı sağlar. Sosyal bilgiler dersinde felsefe var, tarih ve din var çok ders var. Bu yüzden çok önemli bir ders olduğunu düşünüyorum. İnsanları bilinçlendiriyor.”

Ö8: “Eğlenceli. Tarihi eğlenceli olarak etkinlikler yardımı ile kültürümüzü, tarihimizi, kültürel mirasımızı öğreniyoruz. Ben sosyal bilgiler dersini çok seviyorum.”

Ö11: “Sosyal bilgiler dersi eğlenceli bir ders ve kültürel şeyler öğreniyoruz. Bende bunu seviyorum. Kişilere sosyal alanda bilgi veriyor.”

2. Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersinde Yaptıkları Etkinliklere Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacı doğrultusunda öğrencilerden, sosyal bilgiler dersinde yaptıkları etkinliklerle ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi, Tablo 2’de yer almaktadır:

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Yaptıkları Etkinliklerle İlgili Görüşleri

Etkinlikler	Katılımcılar	f
Etkinlik yapmıyoruz	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	7
Öğretmen anlatıyor biz dinliyoruz	Ö2, Ö3, Ö6, Ö9	4
Proje Çalışması	Ö5, Ö11, Ö12	3
Gezi	Ö4, Ö8	2
Kil Tablet Yapma	Ö5, Ö9	2

Araştırma Yapma	Ö10	1
Sohbet Etme	Ö5	1

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yaptıkları etkinliklerle ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu etkinlik yapmıyoruz (f=7) şeklinde ifade de bulunurken, bunu sırasıyla öğretmen anlatıyor biz dinliyoruz (f=4); proje çalışması (f=3); gezi (f=2); kil tablet yapma (f=2); araştırma yapma (f=1) ve sohbet etme (f=1) şeklinde etkinliklerin takip ettiği tespit edilmiştir. Bu bulgu, katılımcıların sosyal bilgiler dersinde, etkinlik yapmıyoruz ve öğretmen anlatıyor biz dinliyoruz ifadelerini öne çıkardıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin bazılarının ifadeleri, görüşme metninin bazı bölümlerinden alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

Ö1: “Etkinlik yapmıyoruz.”

Ö2: “Genelde öğretmen anlatıyor biz dinliyoruz. Özel bir etkinlik yapmıyoruz.”

Ö5: “Sohbet etme, projeler, kil tablet yapma daha aklıma gelmedi.”

Ö6: “Hiç yapmıyoruz okulda ama BİLSEM’de bir şeyler yapabileceğimizi düşünüyorum. Sınıfta hoca anlatıyor biz dinliyoruz.”

Ö8: “Tarihi eserlerin geçmişini öğrenip, onları geziyoruz.”

3. Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersinde Yapmaktan Hoşlandıkları Etkinliklere Ait Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacı doğrultusunda öğrencilerden, sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlandıkları etkinliklerle ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi, Tablo 3’te yer almaktadır:

Tablo 3. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Yapmaktan Hoşlandıkları Etkinlikler

Etkinlikler	Katılımcılar	f
Etkinlik Yapmıyoruz	Ö2, Ö3, Ö6, Ö9	4
Drama	Ö7, Ö10, Ö11	3
Gezi	Ö4, Ö8	2
Kilden Tablet Yapma	Ö1	1
Düşüncelerimizi İfade Ettiğimiz	Ö5	1
Çocuk Hakları Etkinliği	Ö12	1

Tablo 3’e göre araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlandıkları etkinliklerle ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu 69 etkinlik yapmıyoruz (f=4) şeklinde ifade de bulunurken, bunu sırasıyla drama (f=3); gezi (f=2); kilden tablet yapma (f=1); düşüncelerimizi ifade ettiğimiz (f=1) ve çocuk hakları (f=1) etkinliklerinin takip ettiği tespit edilmiştir. Bu bulgu, katılımcıların sosyal bilgiler dersinde etkinlik yapmıyoruz ifadesini ön plana çıkardıkları, hoşlandıkları etkinlikler olarak ise drama ve gezi ifadelerini öne çıkardıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin bazılarının ifadeleri, görüşme metninin bazı bölümlerinden alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

Ö1: “Kilden çivi yazısı ile bir şeyler yazmıştık. Onu sevmiştim çünkü böyle etkinlikleri seviyorum. Grup çalışmaları ve o tür grup çalışmaları hoşuma gidiyor.”

Ö2: “Derste genellikle okuma ve ezber yaptığımız için, öğretmen dersi anlattığı için etkinlik yapmıyoruz.”

Ö5: “Bazı konular hakkında konuşarak kendimizi ifade etmek.”

Ö6: “Genellikle derslerde konu işleyip ezber yaptığımız için çok etkinlik yapmıyoruz. Ayrıca hocamız akıllı tahtadan slayt açıp oradan işlediğimiz için yapmıyoruz.”

Ö7: “Geçen sene bir canlandırma yapmıştık. Çok hoşuma gitmişti.”

4. Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersinde Yapmaktan Hoşlanmadıkları Etkinliklere Ait Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacı doğrultusunda öğrencilerden, sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlanmadıkları etkinliklerle ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi, Tablo 4'te yer almaktadır:

Tablo 4. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Yapmaktan Hoşlanmadıkları Etkinliklere Ait Görüşleri

Etkinlikler	Katılımcılar	f
Ezber yapma	Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11	5
Etkinlik yapmıyoruz	Ö1, Ö3, Ö6	3
Derste okuma yapmak	Ö2, Ö7	2
Müzeleri gezmek	Ö4	1
Yok	Ö12	1

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlanmadıkları etkinliklerle ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu ezber yapmayı içeren etkinlikleri (f=5) sevmedikleri şeklinde ifade de bulunurken, bunu sırasıyla etkinlik yapmıyoruz (f=3; %25,00); derste okuma yapmak (f=2); müzeleri gezmek (f=1) ve yok (f=1) şeklindeki ifadelerin takip ettiği tespit edilmiştir. Bu bulgu, katılımcıların sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlanmadıkları etkinliklerle ilgili olarak, ezber yapmayı içeren etkinlikler ile etkinlik yapmıyoruz ifadelerini öne çıkardıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin bazılarının ifadeleri, görüşme metninin bazı bölümlerinden alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

Ö2: "Genelde uzun okumalardan sıkılıyorum."

Ö3: "Sosyal bilgiler dersinde herhangi bir etkinlik yapmıyoruz."

Ö4: "Müze gezmek vb."

Ö7: "Derste okuma yapmaktan hoşlanmıyorum."

Ö8: "Ezber yapmayı sevmiyorum."

5. Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersinde Yapılmasını İstedikleri Etkinliklere Ait Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacı doğrultusunda öğrencilerden, sosyal bilgiler dersinde yapılmasını istedikleri etkinliklerle ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi, Tablo 5'te yer almaktadır:

Tablo 5. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Yapılmasını İstedikleri Etkinliklere Ait Görüşleri

Etkinlikler	Katılımcılar	f
Sınıf dışı etkinlikler	Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö10	5
Drama/tiyatro	Ö2, Ö10, Ö12	3
Eğlenceli etkinlikler	Ö6, Ö9, Ö11	3
Grup çalışmaları	Ö1, Ö4	2
Maket yapma	Ö2, Ö3	2
Araştırma	Ö6	1
Düşünceleri ifade etme	Ö5	1
Ezber içermeyen	Ö6	1
Kilden tablet yapma	Ö1	1
Konferans	Ö2	1
Proje	Ö5	1
Sunum hazırlama	Ö3	1

Tablo 5'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yapılmasını istedikleri etkinliklerle ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Öğrenciler tarafından çoktan aza doğru sınıf dışı etkinlikler (f=4); drama/tiyatro (f=3); eğlenceli etkinlikler (f=3); grup çalışması (f=2); maket yapma (f=2); araştırmacı (f=1); düşünceleri ifade eden (f=1); ezber içermeyen (f=1); kilden tablet yapma (f=1); konferans (f=1); proje (f=1) ve sunum hazırlama (f=1) olarak ifade edildiği tespit edilmiştir. Bu bulgu,

katılımcıların sosyal bilgiler dersinde yapılmasını istedikleri etkinliklerle ilgili olarak, sınıf dışı etkinlikler, drama/tyatro ile eğlenceli etkinlikler ifadelerini öne çıkardıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin bazılarının ifadeleri, görüşme metinlerinin bazı bölümlerinden alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

Ö1: “*Kil tabletten bazı eserleri yapabiliriz ya da eski çağların yazı biçimiyle bir şeyler yazabiliriz. Grup çalışmaları yapabiliriz.*”

Ö2: “*Tiyatro, geziler, konferanslar, maket çalışmalarının yapılmasını istiyorum.*”

Ö3: “*Örneğin maket yapabiliriz. Sunum hazırlayabiliriz.*”

Ö6: “*Araştırmaya dayanan, ezber içermeyen, eğlenceli etkinlikler yapılmasını istiyorum.*”

Ö10: “*Daha iyi anlamak için daha çok canlandırma veya gezi yapabiliriz.*”

6. Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersinin Günlük Yaşamla İlişkinine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacı doğrultusunda öğrencilerden, sosyal bilgiler dersinin günlük yaşamla ilişkisine ilişkin bilgi sunmaları istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi, Tablo 6’da yer almaktadır:

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Dersinin Günlük Yaşamla İlişkinine İlişkin İfadeler

Yararlar	Katılımcılar	f
Hakları tanıma ve kullanma	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11	9
Sorumluluk kazandırma	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10, Ö11	8
Tarih bilgisi	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10	7
Kültürel varlıkları tanıma	Ö2, Ö3, Ö8, Ö9, Ö12	5
İklim bilgisi	Ö3, Ö6, Ö7, Ö12	4
Çevreyi tanıma ve koruma	Ö1, Ö8, Ö9	3
Doğal varlıkları tanıma	Ö3, Ö6, Ö11	3
Etkili iletişim kurma	Ö2, Ö7	2
Sosyalleşme	Ö2, Ö5	2
Uygarlıkları tanıma	Ö1, Ö11	2
Yardımlaşma ve dayanışma	Ö5, Ö7	2
Bilinçli tüketici olma	Ö1	1
Doğru karar verme	Ö4	1
Empati kurma	Ö5	1
Hoşgörülü olma	Ö7	1
Kavram öğretimi	Ö1	1
Meslekleri tanıma	Ö12	1

Tablo 6’ya göre araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin onlara günlük yaşam içerisinde en fazla hakları tanıma ve kullanma (f=9) konusunda yararının olduğu ifade edilirken, bunu sırasıyla sorumluluk kazandırma (f=8); tarih bilgisi (f=7); kültürel varlıkları tanıma (f=5); iklim bilgisi (f=4); çevreyi tanıma ve koruma (f=3); doğal varlıkları tanıma (f=3); etkili iletişim kurma (f=2); sosyalleşme (f=2); uygarlıkları tanıma (f=2); yardımlaşma ve dayanışma (f=2); bilinçli tüketici olma (f=1); doğru karar verme (f=1); empati kurma (f=1); hoşgörülü olma (f=1); kavram öğretimi (f=1) ve meslekleri tanıma (f=1) konularında yararlı olduğu ifade edilmiştir. Bu bulgu, katılımcıların sosyal bilgiler dersinin günlük yaşamda yararlarına ilişkin olarak, hakları tanıma ve kullanma, sorumluluk kazandırma, tarih bilgisi, kültürel varlıkları tanıma, iklim bilgisi, çevreyi tanıma ve koruma ile doğal varlıkları tanıma ifadelerini öne çıkardıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin bazılarının ifadeleri, görüşme metinlerinin bazı bölümlerinden alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

Ö1: “*Çevreyi koruma, bazı kavramları öğrenme, haklarımızı tanıma, bilinçli tüketici olma, sorumluluklarımızı yerine getirme, uygarlıkları tanıma ve tarih öğrenmeye katkısı olduğunu düşünüyorum.*”

Ö2: “*Bize haklarımızı ve sorumluluklarımızı öğrettiği için toplumsal yaşamda haklarımızı kullanıp, sorumluluklarımızı yerine getirmemizi öğretiyor. Sokakta arkadaşlarımızla iyi ilişkiler kurmamızı sağlıyor. Kültürel varlıkları tanıtarak onları korumamızı sağlıyor.*”

Ö4: “*Doğru karar verme, haklarımızı savunma, tarihimiz ve sorumluluklarımızı öğretiyor.*”

Ö7: “*Toplumda haklarımızı kullanmayı, hoşgörülü olmayı, okulda dayanışmayı arttırmayı, aile içinde birlikteliği, sokakta ise yardımsever olmayı, iklim şartlarına göre nasıl davranacağımızı öğretiyor.*”

Ö8: “Çevreyi korumak, tarihimizi öğrenmek, haklarımızı ve sorumluluklarımızı, kültürümüzü öğreniyoruz.”

7. Katılımcıların Sosyal Bilgiler Dersinde Olması Gereken Öğrenme Ortamlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırmanın amacı doğrultusunda öğrencilerden, sosyal bilgiler dersinde olması gereken öğrenme ortamları ile ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi, Tablo 7’de yer almaktadır:

Tablo 7. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Olması Gereken Öğrenme Ortamları İle İlgili İfadeleri

Öğrenme Ortamları	Katılımcılar	f
Sınıf dışı	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10, Ö11, Ö12	9
Etkileşimli	Ö2, Ö3, Ö6, Ö9, Ö12	5
Geniş bir alana sahip	Ö8, Ö9	2
Sessiz	Ö7, Ö8	2
Ders araç-gereçlerine sahip	Ö3	1
Panoya sahip	Ö8	1

Tablo 7’ye göre araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde olması gereken öğrenme ortamları ile ilgili bilgi sunmaları istenmiştir. Öğrenciler tarafından öğrenme ortamlarının çoktan aza doğru, sınıf dışı (f=9), etkileşimli (f=5), geniş bir alana sahip (f=2), sessiz (f=2), ders araç-gereçlerine sahip (f=1) ve panoya sahip (f=1) olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu bulgu, katılımcıların sosyal bilgiler dersinde olması gereken öğrenme ortamları ile ilgili olarak, sınıf dışı ve etkileşimli ifadelerini öne çıkardıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin bazılarının ifadeleri, görüşme metinlerinin bazı bölümlerinden alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

Ö2: “Güzel, neşeli herkesin öğretmeni ve tahtayı görebilecek şekilde olmalı. Ama ortamda şumarıklık olmamalı. Bahçede etkinlikler yapıldığı gibi müze gibi yerlerde de etkinlikler yapılabilir.”

Ö3: “Sosyal bilgilerde işlediğimiz konuların fotoğrafları, maketleri olabilir ayrıca sınıflar “U” şeklinde düzenlenebilir.”

Ö6: “Doğada, tarihi mekânlarda eğitim yapılmasını ve sınıf düzeninin yarım daire şeklinde olmasını düşünüyorum.”

Ö9: “Geniş bir alan ve “U” şeklinde sıralar olabilir.”

Ö10: “İyi hava şartlarında dışarıda temiz hava ile işleyebilir veya sık sık gezi yapabiliriz.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bilim ve Sanat Merkezi’nde sosyal bilgiler dersinde özel yetenekli öğrencilere yönelik, kullanılan etkinlikler hakkındaki öğrenci görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmanın sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik genel düşüncelerinin dersin ilgi çekici, eğitici ve öğretici olduğu yönündedir. Bu doğrultuda öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik, olumlu görüşlerinin olduğu ifade edilebilir. Nitekim Ünal ve Er (2015) tarafından yapılan çalışmada da özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu görüşlerinin olduğu ifade edilmiştir.

Sosyal bilgiler dersinde yaptıkları etkinliklerle ilgili olarak araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun, etkinlik yapılmadığını ve dersi öğretmenin anlattığını ifade ettiği görülmüştür. Nitekim Çelik ve Katılmış (2010) tarafından, öğretmenin, sınıftaki bireysel farklılıkları dikkate almaması, kendisini çağın şartlarına göre yenilememesi, sürekli anlatım yönetimini tercih etmesi öğrencinin sosyal bilgiler dersinde başarısının düşmesine neden olduğu ifade edilmiştir. Mertol (2014) tarafından yapılan araştırmada, ABD ile Türkiye’deki üstün zekâlı öğrencilerde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre düzenlenen sosyal bilgiler öğretimi karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve ABD’de farklılaştırılmış sosyal bilgiler eğitimi için sorumlu kurumlar tarafından öğretmenlerin örnek alacakları resmi paylaşımlar yer alırken Türkiye’de resmi paylaşımların olmadığı belirtilmiştir.

Akdemir (2019) ise yaptığı araştırmada, uygulamaya başlamadan önce yarı yapılandırılmış gözlem, öğretmen ve öğrenci görüşmelerinden elde ettiği bulgulara göre öğretmenlerin, sosyal bilgiler dersinde farklılaştırılmış öğretim yöntemini kullanmadıklarını saptamıştır. Öztürk ve Mutlu (2017) tarafından yapılan çalışmada ise, sosyal bilgiler ve tarih öğretmenlerinin öğrencilere yönelik etkili bir

öğretim gerçekleştirdiklerine inandıkları ancak büyük kısmının genelde eğitim araştırmalarının özelde ise farklılaştırılmış öğretimle ilgili araştırmaların işaret ettiği uygulamalardan uzak bir sınıf içi uygulamaya ve farklılaştırılmış öğretimin esas alınarak tüm sınıfın etkin bir şekilde öğrenmesini sağlayacak sınırlı oranda bir pratiğe sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu kapsamda sosyal bilgiler dersinde öğretmen tarafından sürekli anlatım yöntemine başvurulması, öğrenci merkezli etkinliklerin yapılmaması, öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde vurgulanan farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre düzenlenen örnek etkinliklere sahip olmamalarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik görüşlerini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlandıkları etkinliklerle ilgili öğrencilerin çoğu etkinlik yapmıyoruz şeklinde ifade de bulunurken, bunu sırasıyla drama, gezi, kilden tablet yapma, düşünceleri ifade etme ve çocuk hakları etkinliklerinin takip ettiği görülmüştür. Gönenç ve Açıklan (2017), tarafından yapılan araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sınıfların çok kalabalık olması nedeniyle, düz anlatım şeklinde ders işlemek zorunda kaldığı, çoğu zaman derslerinde etkinliklere istese de yer veremedikleri ifade edebilmiştir. Bu bağlamda, BİLSEM'e gelen öğrencilerin normal eğitim gördükleri okullarında sınıfların kalabalık olması, öğretmenlerin genellikle düz anlatım yöntemini tercih etmeleri ve sınıfta kontrolü kaybetme kaygıları gibi nedenlerle ders esnasında etkinliklere yeterli zamanın ayrılmadığı söylenebilir. Sosyal bilgiler dersinde konuların uygun etkinliklerle işlenmesinin faydaları, bu araştırmaya katılan bazı öğrencilerin okullarında yapılan sınırlı sayıdaki etkinlikleri unuttukları ve o derslerden hoşlandıkları ve kalıcı öğrenme kazandıkları ifadelerinden anlaşılmaktadır. Öğrencilerin drama, gezi, kilden tablet yapma, düşünceleri ifade etme ve çocuk hakları gibi etkinlikleri, hoşlandıkları etkinlikler olarak ifade etmeleri öğrencilerin, uygulamalı ve aktif oldukları etkinliklerden hoşlandıkları ve bu tür etkinliklerin yapılmasının, öğrencilerin derse karşı ilgilerinin artmasına ve kalıcı öğrenme sürecine katkı sunacağı ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan öğrenciler, sosyal bilgiler dersinde yapmaktan hoşlanmadıkları etkinliklerle ilgili olarak, en fazla ezber yapmayı içeren etkinlikler ifadesinde buldukları tespit edilmiştir. Tünkler (2019) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi ile ilgili belirttikleri olumsuz motivasyon kaynaklarının başında sosyal bilgiler dersinin ezbere dayalı olması, tarih konularının ezber gerektirmesi ve akılda kalmaması ifade edilirken, sosyal bilgiler dersi ile konularının karmaşık ve ezbere dayalı olduğunu yani derste zorlandıklarını belirtmişlerdir. Akdemir (2019) ise geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sosyal bilgiler dersinde, öğrencilerin derse karşı ilgi ve dikkatlerini arttıracak çalışmaların yapılmadığı, anlatım yöntemi ile soru-cevap tekniğinin sadece eski konuların hatırlanmasını sağladığı, bu durumun öğrencilerin bazılarını sosyal bilgiler dersine karşı ilgisiz yaptığını ve dersi takip etmediklerini ifade etmiştir. Bu kapsamda araştırmaya katılan öğrencilerin normal eğitim aldıkları okullarındaki sosyal bilgiler dersinde ezberci anlayışın kalıcı öğrenme sağlamadığı, özel yetenekli öğrencilerin en önemli özelliklerinden biri olan düşünme becerilerini harekete geçirmedikleri için derse karşı olumsuz motivasyon geliştirdikleri ifade edilebilir.

Öğrenciler tarafından sosyal bilgiler dersinde yapılmasını istedikleri etkinliklerle ilgili olarak en fazla sınıf dışı etkinlikler ifadesine yer verilirken bunu drama/tyatro, eğlenceli etkinlikler, grup çalışması, maket yapma, araştırmacı, düşünceleri ifade eden, ezber içermeyen, kilden tablet yapma, konferans, proje ve sunum hazırlama etkinlikleri ifadelerinin takip ettiği tespit edilmiştir. Ersoy ve Kaya (2008) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenler, sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin yapmaktan hoşlandıkları etkinlikler olarak araştırma yapma, grup çalışması ile drama etkinlikleri olduğu belirtmişlerdir. Yine aynı araştırmada, öğretmenler öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanabildikleri, proje, sunum ve görüşme yapmaktan, ürün dosyası hazırlamaktan, kavram haritaları oluşturmaktan, günlük yaşamda kullanabilecekleri etkinliklerden, kabartma haritalarından ve gezi etkinliklerinden hoşlandıklarını dile getirmişlerdir. Gömleksiz ve Öner (2013) tarafından yapılan çalışmada ise, öğrenciler tarafından hoşlanılan etkinlikler olarak, bilgi kartı hazırlama, kompozisyon yazma, kavram haritası hazırlama, tarih şeridi hazırlama ifadelerine yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin hem bilişsel hem duyuşsal hem de psikomotor beceriler kazandırmaya yönelik, farklı öğrenme ortamları ile öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı etkinliklerden hoşlandıkları ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin onlara toplum hayatı içerisinde sağladığı yararlarla ilgili olarak, hakları tanıma ve kullanma, sorumluluk kazandırma, tarih bilgisi, kültürel varlıkları tanıma, iklim bilgisi, çevreyi tanıma ve koruma, doğal varlıkları tanıma, etkili iletişim kurma, sosyalleşme, uygarlıkları tanıma, yardımlaşma ve dayanışma, bilinçli tüketici olma,

doğru karar verme, empati kurma, hoşgörülü olma, kavram öğretimi ve meslekleri tanıma konularında yararlı olduğu ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrenci ifadelerine göre öğrencilerin, sosyal bilgiler dersinin içeriği ve kazanımlarına ilişkin bilgi sahibi oldukları ayrıca sosyal bilgiler dersini toplum hayatı içerisinde birçok beceri kazandıran bir ders olarak algıladıkları söylenebilir. Literatürde sosyal bilgiler öğretimi üzerine yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ünal ve Er (2015) tarafından yapılan çalışmada, özel/üstün yetenekli öğrencilerin, sosyal bilgileri gerçek hayata hazırlayan bir ders olarak gördükleri tespit edilmiştir. Mertol, Doğdu ve Yılar (2013) tarafından yapılan çalışmada ise, üstün zekâlı çocukların sosyal bilgiler dersini yaşamın içinden bir ders olarak gördükleri, bu yüzden gerekli ve önemli olduğuna inandıkları saptanmıştır. Yıldız ve Kılıç (2018) tarafından yapılan çalışmada ise, öğrenciler tarafından sosyal bilgiler dersinin günlük yaşama ilişkin bilgiler kazandırdığı ve yaşama uyum sağlama konusunda destek olduğu ifade edilirken, öğrencilerin aktif, yaparak yaşayarak öğrenen bireyler olma, araştırmaya yönelme, üst düzey becerileri ve çevreye duyarlılık kazandırma, iyi birer yurttaş olma konularında kazanımlar sağladığı belirtilmiştir. Bu bulgulardan elde edilen sonuçların aksine, Akdemir (2019) tarafından yapılan araştırmada ise sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin kalıcı öğrenmeler gerçekleştiremedikleri ve öğrendikleri bilgileri günlük hayatlarına aktaramadıkları görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrenciler tarafından, sosyal bilgiler dersinde olması gereken öğrenme ortamları ile ilgili büyük çoğunluğunca sınıf dışı eğitim ortamlarında ve etkileşimli olarak ders yapılması gerektiğinin ifade edildiği saptanmıştır. Seyhan (2020), tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde, okul dışı yapılan etkinliklerde öğrencilere, gözlem, eleştirel düşünme, araştırma, kanıt kullanma, çevre okuryazarlığı, iletişim, yenilikçi düşünme, konum analizi, değişim ve sürekliliği algılama, finansal okuryazarlık, empati, girişimcilik, iş birliği, karar verme, mekânı algılama, harita okuryazarlığı, zaman ve kronolojiyi algılama ve özdenetim becerilerinin kazandırıldığı belirtilmiştir. Birçok beceri kazandırmaya yönelik olduğu için araştırmaya katılan öğrencilerin, sosyal bilgiler öğretimi, sınıf dışı etkinlikler ile etkileşimli etkinliklerin yapıldığı öğrenme ortamlarını tercih ettikleri söylenebilir.

Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, çalışma grubundaki özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu görüş belirttikleri görülmüştür. Ancak elde edilen bulgulardan yola çıkarak dersin geleneksel öğretim yöntemiyle işlendiğini, öğrenci merkezli etkinliklerin yapılmadığını, etkinliklerin farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre düzenlenmediğini söylemek mümkündür. Araştırmada öğrencilerin düşüncelerini ifade edebildiği, ezber içermeyen, sınıf dışı etkinlikler ile drama/tiyatro, grup çalışması, maket yapma, kilden tablet yapma, konferans, proje ve sunum hazırlama etkinlikleri gibi etkinliklerden hoşlandıkları ve yapılmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin toplum hayatı içerisinde sağladığı yararların farkında oldukları, dersin içeriği ve kazanımlarına ilişkin bilgi sahibi oldukları ve sosyal bilgiler dersini toplum hayatı içerisinde birçok beceri kazandıran bir ders olarak algıladıklarını söylemek mümkündür. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda gelecek araştırmalara da ışık tutması bakımından şu önerilerde bulunulabilir:

- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için hazırlanan çerçeve eğitim programları ile etkinliklerin hazırlanmasında farklılaştırılmış öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanılması önerilmektedir.
- Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersi farklılaştırılmış öğretim etkinliklerine yönelik tutum ve algılarını incelemek amacıyla nicel araştırmalar yapılabilir.
- Özel yetenekli öğrencilerin yaygın bir şekilde eğitim aldıkları BİLSEM'lerdeki diğer derslerde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı esas alınarak hazırlanan etkinlikler öğrenci görüşlerine göre incelenerek, elde edilen veriler dersler bazında karşılaştırmalı olarak incelenebilir.
- BİLSEM'lerde görev yapan öğretmenlere, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre etkinliklerin nasıl hazırlanacağı, uygulanacağı ve eğitim ortamlarının nasıl düzenleneceği hakkında eğitimler verilebilir.

Kaynakça

- Akdemir, Z. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde farklılaştırılmış öğretim yönteminin öğretmen ve öğrencilere etkisi: Bir eylem araştırması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Andrews, K. M. (2021). *Differentiation for gifted and talented elementary students: What teachers know and implement* (Masters Theses). Western Kentucky University, Bowling Green.

- Aritürk, A., Günel, A., Kandır, A., Köksal, F., Bolat, H., & Çınar, T.Ö. (2017). *Sosyal bilgiler etkinlik kitabı*. <http://bilssem.meb.gov.tr/RPR00004.ASPX> sayfasından erişilmiştir.
- Atalay, Z. Ö. (2014a). Üstün zekâlı ve yetenekli bireyler için farklılaştırılmış sosyal bilgiler dersinde uygulanabilecek öğretim stratejileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 339-358.
- Atalay, Z. Ö. (2014b). *Farklılaştırılmış sosyal bilgiler öğretiminin üstün zekâlı öğrencilerin akademik başarı, tutum, eleştirel düşünme ve yaratıcılıklarına etkisi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ateş, H. (2020). *Sosyal bilgiler öğretiminde üstün yetenekli çocuklar için zenginleştirilmiş program önerisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çal, Ü. T. (2018). *Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde sosyal bilgiler eğitiminin yeri ve önemi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Antalya.
- Çelik, H., & Katılmış, A. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerindeki öğrenci başarısını etkileyen unsurlara ilişkin görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 128-153.
- Çetintaş, E. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde farklılaştırılmış çalışma yapılarının kullanımı: Bir eylem araştırması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Conklin, W., & Frei, S. (2016). *Üstün zekâlı ve yetenekliler için eğitim programının farklılaştırılması başarılı sınıflar için profesyonel gelişim* (N. G. Kahveci, Çev.). Özgür Yayıncılık.
- Crowder, İ. G. (2011). *Teachers' perceptions and practices of differentiated instruction at an innovative middle school for gifted and talented students* (Doctor Of Philosophy) The University of Georgia, Athens.
- Deliquiña, M. J., & De Guzman, M. F. D. (2021). Differentiated instructions in the Kto12 social studies program and students' academic performance. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research*, 5(4), 474-481.
- Ersoy, A. F., & Kaya, E. (2008). Sınıf öğretmenlerine göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersi öğretim programına (2004) ilişkin yaklaşımları. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 8(1), 285-300.
- Eşsizoglu, G. (2013). *Sosyal bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenmenin üstün zihin düzeyindeki öğrencilerin erişilerine, yaratıcı ve eleştirel düşünme düzeylerine etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gömleksiz, M. N., & Öner, Ü. (2013). Basamaklı öğretim programının sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Milli Eğitim*, 198, 173-195.
- Gönenç, S., & Açıkalın, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve bunlara getirdikleri çözüm önerileri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 26-41.
- Handa, M. C. (2016). *Leading differentiated learning for the gifted* (Doctor of Philosophy). Macquarie University, Sidney.
- Heacox, D. (2002). *Differentiating instruction in the regular classroom*. USA: Free Spirit.
- Karaduman, G. B. (2010). Üstün yetenekli öğrenciler için uygulanan farklılaştırılmış matematik eğitim programları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 1-12.
- Koeze, P. A. (2007). *Differentiated instruction: the effect on student achievement in an elementary school* (Doctor of Philosophy). Eastern Michigan University, Michigan.
- Korkut, Ş. (2017). *Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde bütünleştirilmiş müfredat modeline göre farklılaştırılmış sosyal bilgiler öğretimi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Lauder, B. (2011). *Supporting gifted students in the regular education elementary classroom through differentiated instruction* (Masters Theses). Bowling Green State University, Bowling Green.
- LeMier, M. J. (2012). *Implementing differentiated instruction and flexible grouping into a middle school social studies curriculum* (Masters Theses). Hamline University, Saint Paul.
- MEB. (2019a). *Özel yetenekliler için sosyal bilgiler dersi taslak öğretim programı*. Ankara.
- MEB. (2019b). Bilim ve sanat merkezleri yönergesi. *Tebliğler Dergisi*, 82(2747), 391-419.
- MEB. (2019c). *Milli eğitim bakanlığı özel yetenekliler eğitimi çalıştay raporu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı ile Çocuk Vakfı.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma-desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Çev.). Nobel Yayıncılık.
- Mertol, H. (2014). *Türkiye ve ABD'de üstün zekâlı çocuklara sosyal bilgiler dersi veren öğretmenlerin görüş ve uygulamaları: Hope Projesi ve BİLSEM örneği*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

- Mertol, H., Doğdu, M. & Yılar, B. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin metaforik algıları. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 176-183.
- Moon, S. M. (2009). Myth 15: High ability students don't face problems and challenges. *Gifted Child Quarterly*, 53(4), 274-276. <https://doi.org/10.1177/0016986209346943>
- Öztürk, M. & Mutlu, N. (2017). Sosyal bilgiler ve tarih derslerinde farklılaştırılmış öğretime yönelik öğretmen algıları ve uygulamaları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 379-402. <https://doi.org/10.24315/trkefd.301189>
- Powell, C. G. (2021). Secondary social studies teachers' perceptions and use of differentiated instruction on students' affective learning outcomes. *Iowa Journal for the Social Studies*. 29(2), 73-106. [https://iowasocialstudies.org/resources/Documents/IJSS%20Summer%202021%2029\(2\).pdf](https://iowasocialstudies.org/resources/Documents/IJSS%20Summer%202021%2029(2).pdf).
- Powers, E. A. (2008). The use of independent study as a viable differentiation technique for gifted learners in the regular classroom. *Gifted Child Today*, 31(3), 57-65. <https://doi.org/10.4219/gct-2008-786>
- Robinson, A., Shore, B. M., & Enersen, D.L. (2014). *Üstün zekâlıların eğitimde en iyi uygulamalar* (Ü. Ogurlu & F. Kaya, Çev.). Nobel.
- Seyhan, A. (2020). Öğretmen adaylarına göre sosyal bilgiler dersinde okul dışı öğrenmenin etkililiği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(3), 27-51.
- Swift, K. M. (2009). *The effect differentiated instruction in social studies has on student performance*. (Masters Theses). University of WisconsinStout, Menomonie.
- Taşer, S., & Ulusoy, A. (2020). Sosyal bilgiler ders kitaplarının farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı bakımından değerlendirilmesi. *The Journal of International Social Research*, 13(73), 785-799.
- Taylor, T. (2016). *Gifted students: Perceptions and practices of regular class teachers* (Doctor of Philosophy) Edith Cowan University, Perth.
- Tomlinson, C. A. (2005). Grading and differentiation: Paradox or good practice? *ProQuest Education Journals*. 44(3), 262-269. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4403_11
- Tünkler, V. (2019). Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyon kaynaklarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 38-49.
- Tuzkan, F. E. (2019). *Üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin yaratıcılığı teşvik etme ve farklılaştırılmış öğretim verebilme öz yeterliklerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Üçarkuş, E. (2020). *Sosyal bilgiler dersinde farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin akademik başarı ile beceri erişilerine etkisinin ve görüşlerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünal, F. & Er, H. (2015). Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(1), 165-182.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldız, V. A., & Kılıç, D. (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri: Bir meta-sentez çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 2115-2127.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

